EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2023 08 31
COM(2023) 500 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

2022 m. finansuotų Europos Sąjungos humanitarinės pagalbos operacijų metinė ataskaita

TURINYS

Įvadas 2

Pagalbos teikimo tarptautinės aplinkybės 2

Tinkamos ir veiksmingos humanitarinės pagalbos nukentėjusiems gyventojams teikimas 5

Konkrečių operacijų išorės vertinimų tikrinimas 9

SUSIJUSIOS NUORODOS 10

Įvadas

Šioje ataskaitoje pristatoma svarbiausia Sąjungos humanitarinės pagalbos veikla ir politikos rezultatai 2022 m., įgyvendinti per Europos Komisijos Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijų generalinį direktoratą (toliau – ECHO GD). Ji parengta pagal 1996 m. birželio 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1257/96 dėl humanitarinės pagalbos 19 straipsnį, kuriame reikalaujama, kad Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateiktų metinę ataskaitą, kurioje būtų apibendrinamos praėjusiais metais finansuotos operacijos.

Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijų generalinio direktoratas (ECHO GD) yra įgaliotas **padėti gelbėti ir išsaugoti gyvybes, užkirsti kelią žmonių kančioms ir jas palengvinti, taip pat apsaugoti gyventojų grupių, nukentėjusių nuo gamtinių pavojų ar žmogaus sukeltų nelaimių** ES ar už jos ribų, **neliečiamybę ir žmogaus orumą**. Siekdamas šio bendro visaapimančio tikslo, ECHO GD veikia ir kaip ES humanitarinės pagalbos teikėjas, ir kaip skubiosios pagalbos, taip pat kaip civilinės saugos operacijų koordinavimo ir tarpininkavimo ES lygmeniu tarnyba, veikianti pagal Sąjungos civilinės saugos mechanizmą (SCSM).

ES, vadovaudamasi humanitariniais **žmoniškumo, nešališkumo, nepriklausomumo ir neutralumo** principais, įtvirtintais Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo[1] 214 straipsnyje ir Europos konsensuse dėl humanitarinės pagalbos[2], per ECHO GD visame pasaulyje teikia humanitarinę pagalbą žmonėms, kuriems jos reikia. ES humanitarinė pagalba skirstoma neatsižvelgiant į politinius tikslus ir ja be išimčių siekiama padėti tiems, kas kenčia didžiausią nepriteklių, kad ir kokia būtų jų pilietybė, religija, lytis, etninė kilmė ar politinės pažiūros.

Pagalbos teikimo tarptautinės aplinkybės

Labiausiai įsirėžęs 2022 m. įvykis buvo **Rusijos karas prieš Ukrainą**, sukėlęs neregėtą humanitarinę katastrofą Europos žemėje. Reaguodama į tai, ES organizavo didelio masto humanitarinės pagalbos teikimą ir didžiausią, ilgiausią ir sudėtingiausią civilinės saugos operaciją nuo SCSM sukūrimo. Dėl **precedento neturinčio** visų 27 ES valstybių narių ir keturių SCSM mechanizme dalyvaujančių valstybių[3] **reagavimo iš esmės pasikeitė** humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos priemonių tarpusavio ryšys.

Dėl nuolatinių konfliktų ir nesaugumo, klimato kaitos poveikio, netikusio valdymo, užsitęsusio COVID-19 ir kitų epidemiologinių protrūkių poveikio, taip pat Rusijos karo prieš Ukrainą netiesioginio poveikio, kuris lėmė **neregėto masto humanitarinės pagalbos poreikius**, **humanitarinė padėtis toliau drastiškai blogėjo ir daugelyje kitų pasaulio vietų**. Naujausioje Jungtinių Tautų (JT) Humanitarinių reikalų koordinavimo biuro (OCHA) 2022 m. humanitarinės padėties pasaulyje apžvalgoje[4] įvertinta, kad 2022 m. pabaigoje humanitarinės pagalbos ir apsaugos reikėjo 326 mln. žmonių – tai 30,4 proc. daugiau nei 2021 m. Humanitarinė padėtis pablogėjo Afganistane, Etiopijoje, Sudane, o vasarą įvyko didelio masto gaivalinės nelaimės – pražūtingi potvyniai Burkina Fase, Čade, Hondūre, Pakistane; tai tik keli iš daugelio akivaizdžių nuolatinio

[1] EUR-Lex - 12016ME/TXT - LT - EUR-Lex (europa.eu).
[2] Tarybos, Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų, Europos Parlamento ir Europos Komisijos bendras pareiškimas (2008/C 25/01).
[3] Islandija, Šiaurės Makedonija, Norvegija, Turkija.
[4] JT OCHA, 2022 m. humanitarinės padėties pasaulyje apžvalga, atnaujinta gruodžio mėn. (padėtis 2022 m. gruodžio 31 d.), 2023 m. sausio 10 d.

humanitarinės pagalbos poreikių didėjimo pavyzdžių. Humanitariniams veiksmams remti turimų išteklių nepakako šiems sparčiai didėjantiems poreikiams tenkinti ir **atotrūkis tarp poreikių ir pasaulinio humanitarinio finansavimo** 2022 m. faktiškai dar labiau padidėjo – 2021 m. pabaigoje poreikiams finansuoti buvo sutelkta 11,3 mlrd. JAV dolerių mažiau nei reikia, o 2022 m. pabaigoje šis deficitas išaugo iki 18,3 mlrd. JAV dolerių[5].

Be to, humanitarinė pagalba dažnai teikiama labai sudėtingomis aplinkybėmis, kai padėtis būna **nenuspėjama, nepastovi ir nesaugi**. Konfliktų zonos atsiranda ir išnyksta, jos nuolat keičiasi, o tai kelia didelę grėsmę ECHO GD vietos tinklo (50 biurų, 160 tarptautinių darbuotojų ir 300 nacionalinių darbuotojų) ir operacijose dalyvaujančių darbuotojų saugumui, taip pat trukdo teikti humanitarinę pagalbą dėl to, kad ribojama arba **uždraudžiama prieiga** prie žmonių, kuriems šios humanitarinės pagalbos reikia. Be to, tai turi įtakos vykdytinoms kontrolės priemonėms (t. y. finansuojamų veiksmų kontrolei vietoje ir auditui vietoje), taip pat humanitarinės pagalbos poreikių vertinimui. Dėl didėjančių **tarptautinės humanitarinės teisės (THT) pažeidimų** humanitarinės pagalbos teikimas tapo dar sudėtingesnis ir pavojingesnis.

Nepaisant šių **iššūkių**, ECHO GD **sugebėjo pasiekti savo tikslus**, atitinkančius 2021 m. kovo mėn. priimtame Komisijos komunikate dėl ES humanitarinių veiksmų „Nauji iššūkiai, tie patys principai“[6] išdėstytus prioritetus ir pagrindinius veiksmus. **ES išliko svarbia pasauline humanitarinės pagalbos teikėja**: vadovaudamasi principais ir atsižvelgdama į poreikius 83 šalyse teikė humanitarinę pagalbą, kurios vertė sudarė 8,2 proc. viso pasaulinėje humanitarinės pagalbos sistemoje sutelkto finansavimo[7]. ES siekia užtikrinti, kad finansavimo pakaktų padėti kuo didesniam skaičiui pagalbos reikalingų žmonių iš kuo daugiau šalių ir kad būtų užtikrintas greitas, veiksmingas ir visapusiškas atsakas.

Galutinis **2022 m. humanitarinės pagalbos biudžetas** sudarė **2,6 mlrd. EUR**, todėl ECHO GD galėjo reaguoti ne tik į didelio masto humanitarines krizes, pavyzdžiui, Ukrainoje, Sirijoje, Afganistane ar Etiopijoje, bet ir pamirštas krizes, t. y. sunkias ir užsitęsusias krizes, kurios nesulaukia žiniasklaidos dėmesio ir nuo kurių nukentėjusiems žmonėms teikiama tarptautinė pagalba yra nepakankama, pavyzdžiui, Haičio arba rohinjų krizes.

Pradinis 2022 m. humanitarinės pagalbos biudžetas buvo 1 794,4 mln. EUR[8] (įskaitant 211 mln. EUR išankstinį finansavimą iš solidarumo ir neatidėliotinos pagalbos rezervo (SEAR)). Per metus biudžetas buvo kelis kartus didinamas lėšomis iš šių šaltinių:

- SEAR, skirto padėti per kelias krizes, įskaitant krizę Ukrainoje ir visame pasaulyje išaugusį maisto stygių (539 mln. EUR)[9];
- perskirstymo iš VI išlaidų kategorijos priemonių siekiant patenkinti poreikius, kilusius dėl Rusijos karo prieš Ukrainą ir jo pakopinio poveikio (134,8 mln. EUR);
- *Virement Aide Humanitaire* (VAH – 30 straipsnio 2 dalis FR); skirta Kongo Demokratinei Respublikai (KDR) (2,3 mln. EUR);

[5] JT OCHA, 2022 m. humanitarinės padėties pasaulyje apžvalga ir JT OCHA, 2021 m. humanitarinės padėties pasaulyje apžvalga, atnaujinta gruodžio mėn. (padėtis 2021 m. gruodžio 31 d.), 2022 m. sausio 17 d.

[6] KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI „ES humanitariniai veiksmai: nauji iššūkiai, tie patys principai“ COM(2021) 110 *final*.

[7] JT finansų stebėjimo sistema, pasaulinio finansavimo apžvalgos santrauka, 2022 m.

[8] Į šią sumą neįtrauktos rėmimo išlaidos (BA eilutės). Įskaičius tokias išlaidas, 2022 m. visos priemonės pradinė suma sudarė 1806,06 mln. EUR.

[9] Įskaitant 39 mln. EUR, perkeltus iš 2021 m.

- Europos plėtros fondo (145,5 mln. EUR)[10]; perskirstytos įplaukos (3,8 mln. EUR).

I priede pateikiama biudžeto, skirto padėti per pagrindines krizes, dėl kurių ECHO GD 2022 m. ėmėsi veiksmų, apžvalga. Galima pateikti tokią pagrindinių veiksmų įvairiuose pasaulio regionuose suvestinę:

- **Vakarų ir Centrinė Afrika.** Didėjant poreikiams, ECHO GD skyrė per 175 mln. EUR iš savo pradinio biudžeto maisto stygiaus ir prastos mitybos problemoms spręsti, pagrindinių socialinių paslaugų (sveikatos priežiūros, švietimo, vandens tiekimo ir sanitarijos) teikimui užtikrinti ir pasirengimui nelaimėms centrinėje Sahelio dalyje, Čado ežero baseine, Šiaurės Vakarų ir Pietvakarių Kamerūne, Šiaurės Vakarų Nigerijoje ir Centrinės Afrikos Respublikoje remti. ECHO GD taip pat skatino laikytis THT ir užtikrinti civilių gyventojų ir humanitarinės pagalbos darbuotojų apsaugą. Buvo skirta papildomų lėšų, visų pirma maisto stygiaus problemai spręsti, todėl galutinis regionui skirtas biudžetas sudarė daugiau kaip 330 mln. EUR.
- **Rytų ir Pietų Afrika.** Regione vyko įvairių konfliktų ir reikšmingai pablogėjo humanitarinė padėtis, daugiausia Sudane, Kongo Demokratinėje Respublikoje, Somalio pusiasalyje (Somalio Federacinėje Respublikoje, Etiopijoje, Kenijoje), Pietų Sudane, Mozambike. Daugelis vietovių taip pat nukentėjo nuo didelių sausrų arba intensyvaus ciklonų sezono, ypač Pietų Afrikoje ir Indijos vandenyno regione (Madagaskare / Mozambike), lėmusių plataus masto maisto stygių ir pragyvenimo šaltinių praradimą. Pradinis 294 mln. EUR biudžetas buvo padidintas iki daugiau kaip 540 mln. EUR, todėl ECHO GD galėjo patenkinti šiuos ir kitus neatidėliotinus humanitarinės pagalbos poreikius regione.
- **Šiaurės Afrika, Irakas ir Arabijos pusiasalis.** ECHO GD skyrė 128 mln. EUR perkeltųjų asmenų Šiaurės Afrikoje ir Irake, taip pat nuo konfliktų Jemene nukentėjusių asmenų poreikiams patenkinti, tokiose srityse kaip vandens tiekimas, sanitarija ir higiena, maistas ir mityba, švietimas ir sveikata. Skyrus papildomą finansavimą, daugiausia atsakui į konfliktą Jemene sustiprinti, galutinis asignavimas šiam regionui sudarė 215 mln. EUR.
- **Artimieji Rytai.** ECHO GD skyrė pradinį 197 mln. EUR biudžetą, kad milijonams nuo konfliktų nukentėjusių asmenų Sirijoje būtų suteikta gyvybiškai svarbi pagalba ir būtų patenkinti pagrindiniai perkeltųjų asmenų ir pabėgėlių Jordanijoje ir Libane, taip pat pažeidžiamų Libano gyventojų poreikiai; 2022 m. pabaigoje galutinis biudžetas pasiekė 240 mln. EUR. Palestinoje[11] ECHO GD toliau siekė patenkinti humanitarinės pagalbos poreikius, susidariusius dėl tebesitęsiančios Gazos Ruožo okupacijos ir blokados. 2022 m. tokiai krizei švelninti skirtas biudžetas padidintas nuo 25 mln. EUR iki 26,5 mln. EUR.
- **Pietryčių Europa, Rytinės kaimyninės šalys ir Turkija.** Humanitariniams veiksmams regione didelės įtakos turėjo 2022 m. vasario 24 d. prasidėjusi Rusijos agresija prieš Ukrainą Ukrainai, Vakarų Balkanams ir rytinėms kaimyninėms šalims skirtas pradinis 27 mln. EUR finansavimas buvo padidintas ir pasiekė daugiau kaip 529 mln. EUR. Iš šios sumos skirti 485 mln. EUR padėjo suteikti pagalbą beveik 16 iš 17,7 mln. ukrainiečių, kuriems prireikė humanitarinės pagalbos, o 38 mln. EUR skirta padėti į Moldovos Respubliką pasitraukusiems Ukrainos pabėgėliams; pagalba taip pat

[10] Finansuojama iš 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondų.

[11] Šis pavadinimas neturi būti aiškinamas kaip Palestinos Valstybės pripažinimas ir jis nekeičia valstybių narių skirtingų pozicijų dėl šio klausimo.

buvo suteikta pabėgėlius priėmusioms Moldovos šeimoms. Turkijoje Komisija toliau rėmė pažeidžiamus ir humanitarinės pagalbos reikalingus pabėgėlius – jiems skirtas 125 mln. EUR finansavimas. Be to, 2022 m. spalio mėn. pavyzdinė Sąlyginio pinigų pervedimo švietimui programa (CCTE) sėkmingai perduota NEAR GD, kaip numatyta humanitarinės pagalbos ir vystymosi sąsajos strategijoje.

- **Azijos ir Ramiojo vandenyno valstybės.** Iš pradžių Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijų GD šiam regionui 2022 m. skyrė daugiau kaip 114 mln. EUR, daugiausia gyventojų, perkeltų 2021 m. Talibanui perėmus valdžią Afganistane, poreikiams, taip pat nuo 2021 m. perversmo Mianmare nukentėjusių žmonių, įskaitant rohinjus, poreikiams ir rohinjų pabėgėlių Bangladeše poreikiams tenkinti. ES ir jos valstybės narės suteikė didelę pagalbą Pakistanui po pražūtingų potvynių 2022 m. birželio mėn., taip pat padėjo rengti poreikių po nelaimės vertinimą ir atstatymo planą. Komisija taip pat atsižvelgė į poreikius, susidariusius dėl Mindanao konflikto ir gaivalinių nelaimių Filipinuose. Galutinis biudžetas šiam regionui 2022 m. pabaigoje buvo 313 mln. EUR.
- **Šiaurės ir Pietų Amerika ir Karibų šalys.** Komisijos veiksmai buvo sutelkti į pagalbą žmonėms, nukentėjusiems nuo vidinės ir regioninės krizės Venesueloje, ginkluoto konflikto Kolumbijoje, taip pat plačiai paplitusio organizuoto smurto Haityje, Centrinėje Amerikoje ir Meksikoje. Komisija taip pat padėjo tenkinti perkeltųjų asmenų humanitarinės pagalbos poreikius visame žemyne ir rėmė pasirengimą nelaimėms. Iš pradžių Komisija regionui skyrė daugiau negu 74 mln. EUR. Metų pabaigoje ši suma uvo padidinta iki 155 mln. EUR.

Paprastai Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijų GD neteikia humanitarinės pagalbos tiesiogiai, o vykdo savo įgaliojimus teikdamas finansavimą maždaug 200 partnerių (išsamus sąrašas pateiktas II priede). 2022 m. finansavimas ECHO GD partneriams buvo paskirstytas taip: 38,6 proc. – nevyriausybinėms organizacijoms (NVO), 49,6 proc. – JT agentūroms, 11,2 proc. – tarptautinėms organizacijoms ir 0,6 proc. – vyriausybinėms organizacijoms.

Tinkamos ir veiksmingos humanitarinės pagalbos nukentėjusiems gyventojams teikimas

2022 m. ECHO GD svariai prisidėjo prie tinkamos ir veiksmingos humanitarinės pagalbos teikimo visame pasaulyje. Siekdamas skatinti **daugiašališkumą ir taisyklėmis grindžiamą tarptautinę tvarką** užtikrinant ES aktyvesnį vaidmenį ir balsą pasaulyje, ECHO GD aktyviai dalyvavo formuojant humanitarinės pagalbos propagavimą ir politiką Europos ir pasaulio lygmenimis. Didelė pažanga padaryta įgyvendinant įsipareigojimus, prisiimtus pagal susitarimą **„Grand Bargain“**[12], visų pirma dėl lankstaus finansavimo, bendro ir nešališko poreikių vertinimo, ataskaitų teikimo supaprastinimo, siekiant galutinio tikslo – padidinti humanitarinės pagalbos veiksmingumą ir efektyvumą.

Siekdamas toliau **skatinti lokalizavimą** ir su konkrečiais tikslais nesiejamo finansavimo naudojimą, ECHO GD toliau prisidėjo prie **šalyse telkiamų lėšų**[13]. Be to, ECHO GD sustiprino savo propaguojamąją ir informavimo veiklą, siekdamas iš esmės sustiprinti humanitarinės pagalbos finansavimą ir užtikrinti, kad paramos teikėjai, įskaitant valstybes nares, geriau dalytųsi atsakomybe. Jis toliau stiprino ilgalaikę **programų rengimo**

[12] Susitarimas „Grand Bargain“.
[13] Afganistanas, Pietų Sudanas ir Venesuela.

partnerystę[14] su pasirinktomis JT ir tarptautinėmis organizacijomis, kad išbandytų veiksmingesnius ir efektyvesnius darbo metodus, kartu rengdamasis šio modelio diegimui 2023 m. Kaip novatoriškos programų rengimo partnerystės pavyzdžius galima paminėti partnerystę, pagal kurią teikiama pagalba Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus komitetui (TRKK) vykdyti THT pažeidimų prevencijos programą (treji metai, negriežtai paskirstyta 10 mln. EUR per metus), ir partnerystę, pagal kurią teikiama parama Tarptautinei Raudonojo Kryžiaus ir Raudonojo Pusmėnulio draugijų federacijai (IFRC) ir remiama lokalizavimo darbotvarkė (daugiašalė, daugiasektorinė trejų metų plataus masto programa, 67 mln. EUR per metus).

Humanitarinės pagalbos logistikos politika[15] pradėta įgyvendinti 2022 m. vasario mėn., jos pagrindinė paskirtis – gelbėti gyvybes didinant humanitarinių operacijų veiksmingumą, efektyvumą ir poveikį. Įgyvendinant šią politiką, 2022 m. kovo mėn. imtasi **Europos humanitarinio reagavimo pajėgumų** (EHRC)[16] iniciatyvos, apimančios veiklos priemones, skirtas teikti skubią, bet laikiną paramą partneriams, kad būtų užpildytos humanitarinio reagavimo spragos, kartu užtikrinant didesnį pagalbos teikimo veiksmingumą ir ekonominį efektyvumą. Į šias priemones įtrauktas **bendrų logistikos paslaugų** teikimas humanitarinės pagalbos partneriams vykdant tarptautines ir šalies vidaus transporto operacijas (įvairių rūšių transportu, įskaitant ES humanitarinės pagalbos oro tiltus ir humanitarinės pagalbos skrydžius), teikiant sandėliavimo pajėgumus, ekstremaliosioms situacijoms skirtas atsargas, kitą logistinę paramą ir vykdant koordinavimą, taip pat dalijantis medicinine patirtimi. 2022 m. Komisija vykdė 9 EHRC operacijas Madagaskare (du kartus), Ukrainoje, Moldovoje, Somalyje, Afganistane, Mozambike, Ugandoje ir Burkina Fase. Be to, Kenijoje, Kongo Demokratinėje Respublikoje ir Malyje buvo tęsiamos humanitarinės pagalbos skrydžių operacijos. Buvo surengta 60 ES humanitarinės pagalbos oro tilto skrydžių, suteikta pagalba 24 partneriams 4-se šalyse (Afganistane, Somalyje, Madagaskare ir Moldovos Respublikoje), pristatytos 842 tonos humanitarinės pagalbos krovinių. Galiausiai, kalbant apie Ukrainą ir Moldovos Respubliką, Ukrainoje įvykdyta 660 kelių transporto operacijų ir atidaryti 3 sandėliai, padedantys 49 humanitarinės pagalbos partneriams. 2022 m. šiai veiklai skirta 23,5 mln. EUR.

ECHO GD visapusiškai pasinaudojo savo **neatidėliotinų priemonių** rinkiniu, kurį sudaro Reagavimo į staigias didelio masto nelaimes priemonė (ALERT), Kovos su epidemijomis priemonė, Nedidelio masto atsako priemonė ir Neatidėliotinos pagalbos nelaimių atveju fondas (DREF) ir suteikė 36,5 mln. EUR humanitarinę pagalbą vietoje, skirtą padėti per staigias krizes, kurių nebuvo galima numatyti humanitarinės pagalbos įgyvendinimo planuose. Keli lėšų paskirstymo pavyzdžiai: Nedidelio masto atsako priemonė ir paskui ALERT buvo panaudotos skubiai reaguojant į potvynius Pakistane; tropinių ciklonų padarinius Filipinuose, Madagaskare, Mozambike ir Kuboje, taip pat žemės drebėjimų padarinius Afganistane ir Filipinuose; Kovos su epidemijomis priemone buvo padedama reaguoti į Ebolos viruso infekciją Ugandoje ir choleros protrūkius Libane, Sirijoje, Haityje, Nigerijoje ir Malavyje. ECHO GD padėjo Tarptautinės Raudonojo Kryžiaus ir Raudonojo Pusmėnulio draugijų federacijai vykdyti 67 operacijas 52 šalyse be kita ko, reaguojant į bado krizę Afrikoje, potvynius ir žemės drebėjimus Pietryčių Azijoje ir Pietų Amerikoje.

Be to, 2022 m. ECHO GD toliau rengė **politiką ir gaires, kuriose išdėstoma Komisijos pozicija pagrindiniais klausimais**, ir teikė konkrečias rekomendacijas savo

[14] Programų rengimo partnerystės.
[15] ECHO GD teminis politikos dokumentas „Humanitarinės logistikos politika“.
[16] ECHO GD: informacijos suvestinė apie Europos humanitarinio reagavimo pajėgumus (EHRC).

įgyvendinantiesiems partneriams, kad būtų užtikrinti ES finansuojamų humanitarinės pagalbos operacijų kokybė, nuoseklumas ir atskaitomybė.

Pagalbos maistu, mitybos ir bado prevencijos srityse, kuriose padėtį dar labiau pablogino tiesioginis Rusijos agresijos prieš Ukrainą poveikis dėl padidėjusių maisto, energijos ir trąšų kainų, ECHO GD iš esmės padidino teikiamą paramą iki daugiau kaip milijardo eurų (t. y. per 75 proc. daugiau nei 2021 m.). ECHO GD taip pat padėjo parengti ir palengvinti išsamią Europos komandos reagavimo strategiją, kurią 2022 m. birželio mėn. priėmė ES ir jos valstybės narės. Be to, ataskaitose pagal Atskaitomybės mitybos augimui skatinti sistemą[17] patvirtinama, kad ECHO GD ir ES sėkmingai vykdo 2021 m. Europos komandos įsipareigojimą remti mitybos srities tikslus – tam iki 2024 m. numatyta ne mažiau kaip 4,2 mlrd. EUR

2022 m. projektams, kurių pirminis sektorius buvo **sveikatos sektorius**, skirta beveik 300 mln. EUR. Kadangi humanitarinės krizės vis sudėtingesnės ir daugelis jų užsitęsusios, pagrindinis pagalbos tikslas buvo užtikrinti, kad pagrindiniai sveikatos poreikiai būtų tinkamai tenkinami laikantis poreikiais grindžiamo daugiasektorinio požiūrio, atitinkančio sveikatos aspektų integravimo į visų sričių politiką. ECHO GD taip pat teikė pirmenybę epidemijų ir pandemijų prevencijai, pasirengimui joms ir reagavimui į jas, remdamasis per COVID-19 pandemiją įgyta patirtimi, ir ypatingą dėmesį skyrė vienodų galimybių naudotis kokybiškomis priežiūros paslaugomis ir medicininėmis atsako priemonėmis užtikrinimui mažas pajamas gaunančiose šalyse ir vietovėse, kuriose reikalinga humanitarinė pagalba. Be to, ECHO GD rėmė tarpsektorinius visuotinės sveikatos politikos aspektus, kad būtų laikomasi holistinio požiūrio, visų pirma psichikos sveikatos ir psichosocialinės paramos, lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių ir sveikatos bei priverstinės migracijos srityse.

2022 m. ECHO GD sistemingai tęsė atstovavimą viešiesiems interesams viešais pareiškimais ir pasisakymais apie **THT** daugiašaliuose forumuose. Per JT Generalinės Asamblėjos ministrų savaitę ECHO GD dalyvavo rengiant aukšto lygio gretutinį renginį, per kurį raginta traukti atsakomybėn už THT pažeidimus, ypač už seksualinį smurtą ir smurtą dėl lyties. Daug dėmesio THT skirta ir pirmame Europos humanitariniame forume 2022 m. kovo mėn. ECHO GD toliau rėmė ir propagavo humanitarinės pagalbos ir sveikatos priežiūros bei švietimo sektoriaus darbuotojų apsaugą nuo išpuolių ir įgyvendino veiksmus, skirtus vaikams, patyrusiems ginkluotą konfliktą. ECHO GD padėjo koordinuoti atitinkamų ES subjektų veiklą, visų pirma pasitelkdamas THT tarpžinybinę grupę, ir rėmė tvirtesnę ES diplomatiją humanitarinės pagalbos srityje. ECHO GD taip pat skyrė finansavimą su THT susijusiems projektams, visų pirma rėmė TRKK THT pažeidimų prevencijos programą per savo pirmąją teminę programų rengimo partnerystę.

Atsižvelgdamas į nuolatinius THT pažeidimus ir plačiai paplitusią smurto, nepritekliaus ir prievartos per šiandienines krizes riziką ir atvejus, ECHO GD toliau visų pirma rūpinosi **apsauga**: lyčių ir amžiaus aspektą integravo į visus intervencinių veiksmų sektorius, požiūrį į lytį ir su lytimi susijusį smurtą per humanitarines krizes apibrėžė Komisijos tarnybų darbiniame dokumente *„Lyties aspektas. Skirtingi poreikiai, pritaikyta pagalba“*[18]. ECHO GD ir toliau aktyviai dalyvavo vykdant iniciatyvą „Raginimas imtis veiksmų siekiant apsaugoti nuo smurto dėl lyties ekstremaliųjų situacijų atveju“[19] ir pateikė ataskaitą, kokia pažanga padaryta vykdant įsipareigojimus pagal 2021–2025 m.

[17] 2022 m. ataskaita dėl pasaulio mitybos. Ataskaita dėl pasaulio mitybos.
[18] https://ec.europa.eu/echo/files/policies/sectoral/gender_thematic_policy_document_en.pdf.
[19] https://www.calltoactiongbv.com/.

veiksmų planą[20]. Be to, ECHO GD, reaguodamas į per kelias pastarojo meto ir tebevystančias krizes stebėtus atvejus, skyrė didesnį dėmesį su konfliktais susijusiam seksualiniam smurtui. Vadovaudamasis 2021 m. Vaiko teisių strategija[21], ECHO GD sustiprino savo veiklą vaikų apsaugos srityje, įskaitant atstovavimo veiklą. Vadovaudamasis Neįgaliųjų įtraukties vykdant ES lėšomis finansuojamas humanitarinės pagalbos operacijas veiklos gairėmis ir 2021–2030 m. neįgaliųjų teisių strategija, ECHO GD taip pat skyrė ypatingą dėmesį tam, kaip tenkinami neįgaliųjų poreikiai.

ECHO GD toliau daug dėmesio skyrė **švietimui ekstremaliųjų situacijų atvejais** ir laikėsi įsipareigojimo plačiu mastu investuoti į švietimą – 10 proc. pradinio metinio ES humanitarinės pagalbos biudžeto. Siekiant suteikti tiesioginę ar netiesioginę švietimo paramą daugiau kaip 6 mln. vaikų ir paauglių, 2022 m. bendra investicijų į švietimą ekstremaliųjų situacijų sąlygomis suma viršijo 220 mln. EUR.

2022 m. kovo mėn. ECHO GD paskelbė savo **humanitarinei pagalbai skirtų grynųjų pinigų pervedimų**[22] politiką ir išplatino informaciją apie ją, kad pagerintų grynųjų pinigų programų kokybę ir veiksmingumą. Šioje politikoje numatyti esminiai pokyčiai susiejant grynųjų pinigų pervedimus ir socialinę apsaugą, taip pat užtikrinamos sąlygos sinergijai su pagrindiniais pokyčiais skaitmeninimo ir humanitarinės pagalbos žalinimo srityje. Kartu su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis (Humanitarinės pagalbos biuru ir Gyventojų, pabėgėlių ir migracijos biuru) ECHO GD atstovavo Donorų grynųjų pinigų forumui pasitarime dėl grynųjų pinigų koordinavimo pagal susitarimą „Grand Bargain 2.0“. Naujajam modeliui pritarė Nuolatinis tarpžinybinis komitetas (IASC) – tai svarbus žingsnis humanitarinės pagalbos koordinavimo struktūroje, įskaitant aktyvų vietos subjektų dalyvavimą.

Veiksmų dėl **klimato kaitos ir aplinkos būklės blogėjimo** srityje ECHO GD, atsižvelgdamas į augančius ir kintančius poreikius, toliau koregavo savo humanitarinę pagalbą. Dabar, vykdant humanitarines operacijas, atsižvelgiama į su klimatu susijusius rizikos veiksnius. Siekiant sumažinti humanitarinės pagalbos teikimo anglies pėdsaką ir žalą aplinkai, 2022 m. paskelbti būtiniausi aplinkosaugos reikalavimai ir atitinkamos gairės[23]. Siekiant integruoti aplinkosaugos aspektus į ECHO GD ir jo partnerių humanitarinės pagalbos operacijas, partneriams ir ECHO GD darbuotojams teikta techninė pagalba ir parama. Be to, ECHO GD toliau didino pasirengimo nelaimėms[24] paramą, taip skatindamas pasirengimą įvairiems pavojams ir išankstinius veiksmus. 2022 m. tikslinei pasirengimo veiklai skirta 77 mln. EUR (išsamiau žr. I priedą), o į 32 proc. ES finansuojamų humanitarinių operacijų įtraukta pasirengimo nelaimėms elementų[25].

ECHO GD parengė ES solidarumo naratyvu grindžiamą įvairių rūšių komunikacijos veiklą, skirtą išlaikyti didelę visuomenės ir politinę paramą ES humanitarinei pagalbai ir civilinei saugai. Pavyzdžiui, ECHO GD paskelbė pranešimų centrinėje bei vietos spaudoje ir atnaujino sėkmingus vizitus vietoje su Europos žurnalistais, taip pat keliones Komisijos narį J. Lenarčičių lydintiems žurnalistams. 2022 m. ECHO GD surengė kelias informuotumo didinimo kampanijas (pavyzdžiui, „Climate Connect“), atskleidžiančias

[20] https://www.calltoactiongbv.com/what-we-do.
[21] COM(2021) 142 *final*.
[22] ECHO GD teminis politikos dokumentas Nr. 3. Grynųjų pinigų pervedimai.
[23] guidance on the operationalisation of the mers for eu-funded humanitarian aid operations.pdf (europa.eu).
[24] 2021 m. priimto požiūrio įgyvendinimas (ECHO DG gairių dokumentas dėl pasirengimo nelaimėms).
[25] Šis skaičius nustatytas pagal pataisytą metodiką, remiantis tik ES humanitarinės pagalbos partnerių ataskaitomis, ir gali neatspindėti pasirengimo aspekto integravimo kituose operacijų sektoriuose.

klimato kaitos poveikį humanitarinei padėčiai; ši informacija pasiekė daugiau kaip 36 mln. jaunuolių valstybėse narėse.

Konkrečių operacijų išorės vertinimų tikrinimas

Komisijos vertinimo tarnybos atsakingos už vertinimo funkcijos valdymą, koordinavimą, kontrolę ir ataskaitų teikimą. Jos laiku teikia kokybiškus vertinimo rezultatus, kad užtikrintų faktais pagrįstą sprendimų priėmimą ir atskaitomybę. Vertinimai gali būti geografiniai, teminiai arba orientuoti į konkrečią partnerystę. III priede pateiktas 2022 m. užbaigtų ir vykdomų vertinimų sąrašas.

SUSIJUSIOS NUORODOS

- Bendra informacija apie Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijų generalinį direktoratą.
  http://ec.europa.eu/echo/en

- Finansinė informacija apie Europos Komisijos humanitarinės pagalbos veiklą 2022 m.:
  2022 m. finansavimo sprendimai (HPĮP) (europa.eu)

- Informacija apie ankstesnių metų operacijas:
  Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijos. Europos Komisija (europa.eu)

- Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijų GD 2022 m. metinė veiklos ataskaita:
  2022 m. metinė veiklos ataskaita. Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijos (ECHO) (europa.eu)

- 2022 m. metinė valdymo ir veiklos ataskaita:
  2022 m. metinė valdymo ir veiklos ataskaita (europa.eu)

- Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijų GD vertinimo ataskaitos:
  https://ec.europa.eu/echo/funding-evaluations/evaluations_en

- Europos Komisijos ir valstybių narių humanitarinės pagalbos finansavimo duomenys: https://webgate.ec.europa.eu/hac/